DAGENS NYHETER
Tisdagen den 31 juli 1979

Gruppresa till Bohmans ö

Sill, öl och symboliskt dass

■■■ Kanske kommer Gösta Bohman att gå till historien för sitt dass, detta dass som han nu får sköta själv utan kommunal inblandning, enligt utslag av regeringsrätten.

Så fort jag kommer till Sundskär på måndagsförmiddagen besöker jag dasset. Jag befinner mig på Bohmans skärgårdsö mellan Furusund och Söderarm tillammans med en skara journalister på en liten pressträff i det gröna.

Vi har åkt abonnerad buss till Räfanäs brygga vid Kapellskär och därifrån båt med Bohmans berömda grannar, skärgårdsborna Kerstin och Rolf Fogelström vilka han tillägnar sin bok "Tankar om mitt Sverige".

Mot dasset, alltså!

Trevligt dass

Och det är verkligen ett trevligt dass med två hål prydda av ett par färgglatt målade lock, utrustat med handfat och vattenkanna, en väldoftande lövruska och lämplig litteratur.

Den som numera vill ordna ett dass på landet ringer bara till kommunen och säger att jag vill ha dass "på Bohmans vis" så kommer strax en blankett för dispensansökan från den kommunala latrinhämtningen på posten. Bohman har här gjort en bestående insats och hans metod är mycket bättre än de där gräsliga tunnorna, som kommunen håller med, intygar erfarna radioreportrar som också är med på pressträffen.

Symbol

På bussen läser jag Bohmans bok och då förstår jag dassets djupa symboliska betydelse i hans moderata program. Dasset är en symbol för "den nya individualismen". Den som själv sköter sin latrin är en bra karl som reder sig själv.

— Och hur ser du på utslagningen, frågar jag Gösta Bohman, sedan vi dragit oss inomhus undan en tillfällig regnskur.

— För den utslagna människan själv är det en katastrof, säger han. Men jag vägrar att tala om de utslagna som en kategori. Alla är olika människor. Det finns många människor med svåra handikapp som kan leva ett mycket rikt liv.

— Men den sociala utslagningen?

Rotlösa

— Det finns en utslagning redan inom en del familjer, säger Bohman. I den föräldrageneration som nu bor i t ex Tensta eller någon annan förort finns många rotlösa människor, som inte klarat av sin uppfostrande gärning. Inte på det sätt som man automatiskt gör i en gammal miljö. Här i skärgården finns det inga uppfostringsproblem, tro mig! Här måste man hålla ihop för att klara sig.

Och här ute har Gösta Bohman och hans fru Gunnel till stor del också uppfostrat sina egna fem barn — till ansvarskännande och självständighet, det intygar en av döttrarna själv som följer med på en skogspromenad genom ön.

Kniv i bältet

Precis som sin pappa har hon slidkniven dinglande i bältet. Tillsammans med sin syster bor hon i ett angränsande hus på tomten. Och på andra delar av ön bor ytterligare ett par systrar och deras män samt sonen Johan med familjer.

— Vi har fått hjälpa till från början och lärt oss saker, säger dottern — men det är konstigt, än i dag blir folk förvånade över att t ex flickor kan segla.

Så har alltså Gösta Bohmans barn varit lite av lärlingar hos honom själv. Genom föräldrarna har de lärt sig att leva skärgårdsliv närapå året runt. Dottern Mia intygar att hon ständigt återkommer till ön och aldrig tröttnar på den.

Stora anspråk

Det faller sig naturligt för Gösta Bohman att också föreslå ett lärlingssystem som ett botemedel mot ungdomsarbetslösheten. Ungdomsarbetslösheten beror på att både företagen ich ungdomarna har för stora anspråk, menar han. De enkla jobben, som man kunde börja med, har till stor del försvunnit. Näringslivet kräver kvalificerad arbetskraft. Och ungdomarna själva är kräsna och kräver bra uppgifter och god lön redan från start.

— Att ändra på det här är svårt, menar Bohman. Skulle man föreslå lägre lön för ungdomar t ex fick man fiasket på sig omedelbart. Och mindre företag vågar inte anställa någon som de inte är absolut säkra på att de vill behålla. En oprövad ung människa är ett för osäkert kort, den ekonomiska risken för stor.

— Med hjälp av ett statligt stöd borde man kunna få företagen att ta sig att lärlingar som mot en lägre lön fick tillfälle att lära sig arbetet på platsen, säger Gösta Bohman.

Lunch med sill

Efter lunch med sill, potatis, ostbitt, öl och brännvin avtagar vi en grupp för att under dottern Mias ledning se på förbuskningen av Sundskär.

— Så blir det när man vill överlämna allt åt det rörliga fritidsfolket, säger Gösta Bohman. De kan knappt komma i land för träden växer ända ner till sjön.

Genom det totalt förbuskade Sundskär följer vi en av Gösta Bohman egenhändigt slagen motionsslinga på tre kilometer. Här och var pekar Mia ut var öppna slåtterängar, åkrar och bebyggelse förr har varit.

— Den mark vi äger är värdelös eftersom vi inte får bygga på den, säger hon.

— Det skulle vara tillåtet med viss utbyggnad i anslutning till de gamla skärgårdsbyar som redan finns, kommenterar Bohman. Det får bli replikpunkter som också kommer det rörliga fritidsfolket till gödo.

— Kan man då försörja sig som skärgårdsbo?

Hantverkare

— Här på Sundskär skulle man klara sig med fiske och jordbruk. Och så har sommargästerna ett enormt behov av service. Det behövs hantverkare av alla slag i skärgården.

— När Fogelströms en gång försvinner härifrån blir det en enorm försämring, fortsätter han, och menar sina grannar. Ön skulle gott och väl rymma ytterligare några familjer. Men det går inte för man får inte bygga. När vi byggde hus åt min son fick vi riva ett annat i stället. Och min sjöbod där nere höll jag på i två år och kränglade med byggnadsnämnden innan jag fick byggnadslov. Minst fyrtio personer var här med hundar och barn och alltihop för att inspektera att jag lade den på rätt plats — precis som om inte jag hade kunnat avgöra det själv!

KERSTIN VINTERHED

— Vi har fått hjälpa till från början och lära oss saker, säger Gösta Bohmans dotter Mia, här tillsammans med sin far i hans båt vid Sundskär.

Foto: BIRGITTA RYDBECK

— Jag är visst inte argsint, bara häftig, sade Gösta Bohman apropå en eventuell partiledarduell med Olof Palme i Scandinavium.

Moderaternas ledare Gösta Bohman tog emot en gruppresa med journalister på sitt lantställe på Sundskär i Roslagen.

seglarväder

Utsikter till tisdag kväll:

Skagerrak: Syd 2—5. Måttlig sikt, lokal dimma.

Kattegatt och Öresund: Omkring sydväst 4—7. Måttlig eller god sikt.

Vänern: Växlande 1—4 m/s. God sikt.

Södra Östersjön väster om Midsjöbankarna: Väst 5—8. Dis eller och närmast svenska kusten dimma.

Södra Östersjön öster om Midsjöbankarna: Mellan väst och nordväst 6—9. Måttlig sikt.

Mellersta Östersjön: Växlande 3—6 och mest god sikt. Till en början något regn.

Norra Östersjön och Ålands hav: Sydost 5—8. Mest god sikt.

Bottenhavet: Mellan syd och sydost 5—8. God sikt.

Bottenviken: Omkring syd 3—6 m/s. God sikt.

De heldragna linjerna är isobarer (1 000 millibar = 750 mm)

Varmt i norr

Det soliga och varma vädret i norra och mellersta Norrland fortsätter under de närmaste dagarna. Lokalt kan regn förekomma i Svealand och Härjedalen, i övrigt får södra Sverige växlande molnighet och 17—20 grader. Ett nytt regnområde vid Brittiska öarna rör sig åt nordost till södra Skandinavien.

Temperaturen var på måndagen kl 13 i Stockholm 15, Göteborg 17, Sturup 16, Ängelholm 15, Växjö 15, Kalmar 15, Visby 17, Jönköping 14, Norrköping 16, Karlstad 15, Falun 15, Gävle 18, Särna 11, Härnösand 18, Östersund 13, Storlien 17, Umeå 19, Stensele 19, Luleå, Haparanda 20, Jokkmokk 15, Kiruna 16, Katterjåkk 15.

Oslo 15, Helsingfors 19, Köpenhamn 16, London 21, Paris 23, Berlin 20, Wien 26, Moskva 20.

Utsikter till tisdag kväll:

Södra Götaland, södra Öland och Västkustområdet: Svag till måttlig vind mellan väst och sydväst. Uppehåll och omkring halvklart. Mitt på dagen ca 20 grader.

Väneområdet: Svag vind. Omkring halvklart och 18—20 grader. I natt lokal dimma.

Nordöstra Götaland: Svag vind. Uppehåll. Växlande molnighet och 16—29 grader. Norra Öland och Gotland: Svag vind, uppehåll men rätt molnigt och 15—18 grader.

Östra Svealand: Måttlig vind omkring ost. Lättande molntäcke och 17—20 grader.

Bergslagsområdet, nordvästra Svealand och Härjedalen: Svag vind. Mulet och regn, under dagen tidvis upphörande. Dagstemperatu

Södr
Svag
Omkri
pehåll
midda
Södr
Jämtla
måttlig
till mu
grader
Norr
Svag
Klart t
der un
Norr
vind: C
got åsk
dagen.
Norr
Svag
och nä
5—10
15—18

Femdygnsprognosen

Svalt och regnigt

■■■ Det ostadiga vädret väntas fortsätta under hela veckan. Ett flertal regnväder kommer nämligen att röra sig från Nordsjön österut över södra och mellersta Sverige. Ett lågtrycksområde kommer under veckan att ha sin centrala del över Nordsjön. Bästa vädret får också denna gång övre Norrland. Söder om linjen Skellefteå-Krångede-Särna blir det svalare väder än det brukar vara vid den här tiden. Norr om linjen får man ungefär normal temperatur. Öster om linjen Helsingborg-Nyköping blir det tämligen rikligt med regn, norr därom får man riklig nederbörd upp till linjen Särna-Sveg-Umeå. Närmast därovanför blir det en smal zon med tämligen rikligt med regn, därovanför måttliga mängder upp till linjen Tärnaby-Pajala. Nordvästra hörnet av Norrland får föga regn, mindre än 5 mm.

Måttlig mängd innebär 5—10 mm sammanlagt under perioden, tämligen 10—25 och riklig i allmänhet mer än 30 mm.

Götaland, östra Svealand och Norrbottenskusten får det varmaste vädret med en medeltemperatur för dygnet av 16 grader, västra Svealand och sydöstra Norrland 15, övriga Norrland 11—15 grader, svalast i fjällen. Det ganska soliga och torra vädret i övre Norrland åstadkoms av en högtrycksrygg, senare i veckan ett mindre högtryck. I slutet kan dock ett regnväder tränga in över kustlandet. I utgångsläget har landets södra hälft 1—4 grader svalare än vanligt, den norra normal temperatur.

Onsdag: Sydligaste Sverige får först mulet väder med regn, se

dan re
Midda
15—17
eller s
södra
Övre
Landet
väder
grader
land fl
tidvis
lande
20 grad
tur.
Tors
vädret
landet,
dock bl
del sol
man all
norra
pehåll
bara ö
av dygn